

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Ὁ καλλιτέχνης εἶναι ἓνας δημιουργὸς ὁμορφιάς.

Προβολὴ τῆς τέχνης καὶ κάλυψη τοῦ καλλιτέχνη· αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης.

Ὁ κριτικὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ νὰ μεταφέρει μ' ἓναν ἄλλο τρόπο ἢ νὰ ἐρμηνεύσῃ σὲ καινούργια στοιχεῖα τὴν ἐντύπωσίν του γιὰ τὴν ὁμορφιά.

Ἡ μορφὴ τῆς ἀνώτερης κριτικῆς, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς κατώτερης, εἶναι ἓνα εἶδος αὐτοβιογραφίας.

Ἐκεῖνοι ποὺ βρίσκουν στὰ ὥραῖα ἔργα χυδαῖες ἔννοιες εἶναι διεφθαρμένοι χωρὶς νὰ εἶναι φιλόκαλοι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐλάττωμα.

Ἐκεῖνοι ποὺ βρίσκουν στὰ ὥραῖα ἔργα ὥραϊες ἔννοιες εἶναι τὰ καλλιεργημένα πνεύματα. Γι' αὐτοὺς ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ ποὺ τὰ ὥραῖα πράγματα γι' αὐτοὺς δὲν ἔχουν ἄλλη ἔννοια παρὰ μόνο τὴν ὁμορφιά τους.

Ὁ χαρακτηρισμὸς ἐνὸς βιβλίου σὰν ἡθικοῦ ἢ ἀνῆθικοῦ δὲν ἀνταποκρίνεται σὲ τίποτα. Ἐνα βιβλίον εἶναι καλογραμμένο ἢ κακογραμμένο. Αὐτὸ εἶναι ὅλο.

Ἡ ἀποστροφή τοῦ δέκατου ἑνὰτου αἰῶνα γιὰ τὸν ρεαλισμὸ, εἶναι ἡ λύσσα τοῦ Κάλιμπαν * ποὺ ἀναγνωρίζει τὴ μορφὴν του μέσα σ' ἓναν καθρέφτη.

Ἡ ἀποστροφή τοῦ δέκατου ἑνὰτου αἰῶνα γιὰ τὸν ρομαντισμὸ, εἶναι ἡ λύσσα τοῦ Κάλιμπαν ποὺ δὲν ἀναγνωρίζει τὴν μορφὴν του μέσα σ' ἓναν καθρέφτη.

Ἡ ἡθικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ θέματα ποὺ πραγ-

* ΚΑΛΙΜΠΑΝ : Φανταστικὸ πρόσωπον ποὺ δημιούργησε ὁ Σαίξπηρ γιὰ τὸ ἔργο του «ΤΡΙΚΥΜΙΑ». Εἶναι ἡ προσωποποίηση τοῦ κακοῦ καὶ ἀφάνταστα ἄσχημος.

ματεύεται ὁ καλλιτέχνης, ἀλλὰ ἡ ἥθικὴ τῆς τέχνης συνίσταται στὴν τέλεια χρησιμοποίησις ἐνὸς ἀτελοῦς ὀργάνου.

‘Ὁ καλλιτέχνης δὲν ἀποσκοπεῖ τίποτα ν’ ἀποδείξῃ. “Ὅλα εἶναι αὐταπόδεικτα, ἀκόμα κι’ ἐκεῖνα ποὺ εἶναι ἀληθινά.

‘Ὁ καλλιτέχνης δὲν ἔχει ἥθικὰς προτιμήσεις. Μιὰ ἥθικὴ προτίμησις στὸν καλλιτέχνη, εἶναι μιὰ ἐπιτήδευσις ὕψους ἀσυγχώρητη.

‘Ὁ καλλιτέχνης δὲν εἶναι ποτὲ βλαβερὸς. ‘Ὁ καλλιτέχνης μπορεῖ ὅλα νὰ τὰ ἐκφράσῃ.

‘Ἡ σκέψις καὶ ἡ γλῶσσα εἶναι, γιὰ τὸν καλλιτέχνη, τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης του.

‘Ἡ κακία κι’ ἡ ἀρετὴ εἶναι, γιὰ τὸν καλλιτέχνη, τὰ ὑλικά τῆς τέχνης του.

‘Ἀπ’ τὴν ἀποψὲς τῆς μορφῆς, τὸ πρότυπο ὅλων τῶν τεχνῶν εἶναι τὸ πρότυπο τοῦ μουσικοῦ. ‘Ἀπ’ τὴν ἀποψὲς τοῦ συναισθημάτων, τὸ πρότυπο εἶναι ἡ ὑποκριτικὴ τοῦ ἡθοιοιοῦ.

Κάθε τέχνη εἶναι ταυτόχρονα ἐπιφάνεια καὶ σύμβολο.

‘Εκεῖνοι ποὺ χάνονται κάτω ἀπ’ τὴν ἐπιφάνεια, τὸ κάνουν παίρνοντας ἐπάνω τους κάθε κίνδυνον.

‘Εκεῖνοι ποὺ διερευνοῦν σχολαστικὰ τὸ σύμβολο, τὸ κάνουν παίρνοντας ἐπάνω τους κάθε κίνδυνον.

Στὴν πραγματικότητά, τὸν θεατὴ κι’ ὅχι τὴ ζωὴ ἀντανάκλᾳ ἡ τέχνη.

‘Ἡ διχογνωμία ἐπάνω σ’ ἓνα ἔργο τέχνης δείχνει ὅτι τὸ ἔργο εἶναι καινούργιο, πολὺπλοκο καὶ ζωντανό.

‘Εκεῖ ὅπου οἱ κριτικοὶ δὲν συμφωνοῦν μεταξύ τους, ὁ καλλιτέχνης εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν ἑαυτό του.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ συγχωρήσῃ σ’ ἓναν ἄνθρωπο τὴ δημιουργίαν ἐνὸς ἔργου χρήσιμου, ὅσο ἀποφεύγει νὰ τὸ θαυμάζῃ. Γιὰ τὴ δημιουργίαν ἐνὸς ἔργου ἀχρηστοῦ, δὲν ὑπάρχει ἄλλη δικαιολογία παρὰ μόνον ὁ ἀτέλειωτος θαυμασμός του.

Κάθε τέχνη εἶναι ἐντελὴς ἀχρηστη.